

ת"פ 19647/08/19 - מדינת ישראל נגד שניאור פילס

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 19647-08-19 מדינת ישראל ואח' נ' פילס

לפני כבוד השופט איתי הרמלין
המאשימה:

מדינת ישראל
ע"י עו"ד אורי סירוטה

נגד

הנאשם:

שניאור פילס
ע"י עו"ד איה שריק

החלטה בבקשה לזימון מחדש של שני עדי התביעה

1. נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירה של דיג ללא רישיון ב-16 הזדמנויות שונות. עד לאחרונה ניהל הנאשם את משפטו בעצמו. ואולם, בסיום הישיבה שבה העידו בפני שני עדי התביעה, הוריתי למנות לנאשם סניגורית מטעם הסניגוריה הציבורית. זאת, כיוון שהתרשמתי שהנאשם לא מסוגל לנהל את הגנתו בצורה טובה, והתיק מעלה שאלות משפטיות שהנאשם אינו מסוגל להתמודד איתן, וכן בשל העובדה שהתביעה מבקשת שאם יורשע הנאשם יוטל עליו קנס משמעותי (ככל שהבנתי, קנס בן 5 ספרות) ויחולט ציוד הצלילה שלו. יש לציין שהתובע התנגד למינוי סניגור ציבורי כיוון שאינו מתכוון לדרוש שיוטל על הנאשם עונש מאסר אם יורשע, וכיוון שעדי התביעה כבר העידו.

2. עו"ד שריק, שמונתה לייצג את הנאשם, בחנה את חומר הראיות בתיק ואת פרוטוקול הדיון ומבקשת כי שני עדי התביעה יזומנו מחדש לבית המשפט. זאת, כיוון שהנאשם לא צילם כלל את חומר הראיות ולא ניהל חקירה נגדית מועילה - את אחד העדים שאל שאלות ספורות ולגבי העד השני אמר: "קשה לי עכשיו לחשוב על שאלות לעד". לטענת הסניגורית, המוצגים בתיק מלמדים על כך שעולות בתיק מספר שאלות משפטיות ש"בהיעדר חקירה נגדית לא התבררה התשתית העובדתית החיונית לשם הצגת טיעון סדור ואודותיהן, ומכאן גם לשם הכרעה בהן". בין היתר טוענת הסניגורית שהמוצגים מלמדים שבלב החקירה עומדת חדירה לחומר מחשב ללא צו. עוד היא מציינת כי הפקחים שעיכבו את הנאשם הם גם אלו שחקרו אותו, ולא "חוקר נעדר פניות". הסניגורית מפנה לסעיפים 3 ו-167 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (חסד"פ) ולפסיקה הנוגעת לאפשרות להחזיר לדוכן עד שסיים את עדותו, וכן לפסיקה העוסקת בחשיבותה של החקירה הנגדית.

3. התובע מתנגד לזימונם מחדש של העדים. התובע מזכיר בתגובתו שכתב האישום עוסק בעבירת חטא שהיא עבירה מנהלית והוגש לפני זמן רב, ושבתיק התקיימו ישיבות רבות. עוד מזכיר התובע שפעמיים הרשעתי את הנאשם בהיעדרו כיוון שלא התייצב למשפט, ואחר כך ביטלתי את ההרשעה לבקשתו. ראש נימוקי התנגדותו של התובע הוא ש"אין בבקשת הנאשם לזמן מחדש את עדי התביעה כל גילוי חדש המעמיד בספק את נכונות עדותם הקודמת". עוד

הוא טוען ש"אין די בטענה שהנאשם לא ניהל את הגנתו בצורה מיטבית כדי להביא לזימון עדי התביעה לעדות נוספת". התובע סוקר בתגובתו פסקי דין שונים ולומד מהם כי בתי המשפט נתנו מעמד בכורה לעקרון סופיות הדין למעט במקרים חריגים ומיוחדים. עוד טוען התובע כי לפי הפסיקה טענה של כשל בייצוג אינה יכולה להוות בסיס לזימון מחדש של עד. התובע סוקר בתגובתו פסיקה המלמדת לדעתו כי החזרת עד תביעה לדוכן העדים אפשרית כעד הגנה או מכוחו של סעיף 167 לחסד"פ המאפשר זימון עד ביוזמת בית המשפט לאחר שהצדדים סיימו להביא את ראיותיהם. לטענת התובע אין כל בסיס לבקשה לזמן מחדש עד תביעה לחקירה נגדית, אלא ניתן לזמנו אך כעד הגנה. התובע מציין גם שלא ברור מדוע טענת המשפטית של הסניגורית הקשורה לחקירה לחומר מחשב ללא צו חיפוש מצריכה זימון מחדש של עדי התביעה, וכך גם יתר טענותיה של הסניגורית, אלא אם מדובר בניסיון לנהל את המשפט מחדש במסגרת "מקצה שיפורים". לסיום מזכיר התובע כי בית המשפט עצמו הפנה שאלות רלוונטיות לעדי התביעה.

הכרעה

4. הנימוקים להחלטתי למנות לנאשם סניגורית בתיק זה מצדיקים גם את חזרתם של עדי התביעה לדוכן העדים להשלמת חקירתם הנגדית. האופן שבו ניהל הנאשם את הגנתו לימד על היעדר יכולת כלשהי לעשות זאת. עניין זה בא לידי ביטוי חריף בחקירותיהם הנגדיות של שני עדי התביעה, ועניין זה הוא אחת הסיבות העיקריות שהביאה אותי למנות לו סניגורית. עד התביעה הראשון, שעדותו הראשית משתרעת על כ-4 עמודי פרוטוקול, נשאל על ידי הנאשם מספר שאלות בלבד, ועד התביעה השני לא נשאל על ידי הנאשם שאלה כלשהי. בהקשר זה לא למותר להדגיש את חשיבותה של החקירה הנגדית בשיטת המשפט האדוורסרית שבה "בירור האמת נעשה בעיקר על-ידי מתן האפשרות לחקירה נגדית" (ד"נ 3081/91 **אחמד קוזלי נ' מדינת ישראל** (25.8.1991)).

5. אמנם כטענת התובע מדובר בכתב אישום העוסק בעבירה מנהלית שהיא עבירת חטא, אך לא מדובר במקרה רגיל של דו"ח על סך מאות שקלים שנרשם על ידי פקחים על בסיס מראה עיניהם בלבד, אלא בכתב אישום המייחס לנאשם גם עבירות רבות על בסיס ראיות שנתפסו לכאורה במצלמתו הדיגיטלית ועדויות שנגבו ממנו בחקירה. הן מבחינת חומרת האישום שהביא להגשת כתב אישום בעבירה מנהלית (והעונש שהתביעה תעתור לו אם יורשע הנאשם), והן מבחינת המורכבות המשפטית העולה בתיק זה, אין דומה עניינו של תיק זה לתיק של עבירה מנהלית פשוטה שאדם ביקש להישפט בגינה. יתכן שבנסיבות אלה אף ראוי היה שהתובע מראש יציע שימונה לנאשם סניגור.

6. שני הצדדים מיקדו את טענותיהם בהוראות סעיף 167 לחסד"פ הקובע כי לאחר ש"סיימו בעלי הדין הבאת ראיותיהם, רשאי בית המשפט, אם ראה צורך בכך, להורות על הזמנת עד - ואפילו כבר נשמעה עדותו בפני בית המשפט - ועל הבאת ראיות אחרות, אם לבקשת בעלי דין ואם מיזמת בית המשפט". הפסיקה אף קבעה בעניין זה כי "הדברים הם קל וחומר: אם בית-המשפט מוסמך מיזמתו הוא להורות על החזרת עד שכבר העיד אל דוכן העדים, לאחר שבעלי-הדין גמרו להביא את ראיותיהם, על אחת כמה וכמה שהוא מוסמך לעשות כן לגבי עד תביעה כאשר התביעה עודה ממשיכה בהבאת ראיותיה, וממילא אף לא הוחל בהבאת ראיות ההגנה... סמכות זו של בית-המשפט לפי סעיף 150 להתיר לבעל-דין הזמנת עדים שכבר העידו. ואף להחזיר או לקרוא עדים מיזמתו, אינה מוגבלת בשום תנאים והכל תלוי בשיקול-דעתו של בית-המשפט" (ע"פ 24/73 **אליהו מייזל נ' מדינת ישראל** (28.6.1973)). יש

לציין שהפסיקה (לרבות ע"פ מייזל) עסקה בשאלה זו בהקשר של זימון מחודש של עד תביעה לבקשת התביעה או ביוזמת בית המשפט כדי להוכיח נסיבה שהתביעה לא הוכיחה אותה קודם לכן^[1]. כלומר, מדובר בסטייה חריפה בהרבה מסדרי הדין ואף מעקרונות המשפט האדוורסרי מאשר במקרה שבפניי. קביעה מרחיקת לכת נוספת בפסיקה הייתה שניתן לזמן עד שהעיד כעד תביעה להעיד כעד הגנה (ע"פ 305/74 **משולם הורוביץ נ' מדינת ישראל** (5.12.1974)). שם היה זה כיוון שלאחר עדותו של העד לנאשם מכתב שבו חזר בו מעדותו והתנצל עליה). את המקרה שבפניי שעניינו בנאשם שייצג את עצמו אפשר לקשור לדברי בית המשפט העליון במקרה אחר: "יכולני לתאר לעצמי ששופט ישתמש בסמכותו לקרוא עדים מיזמתו על-מנת להציל עשוק מידי עושקו: נאשם (או בעל-דין במשפט אזרחי) שאינו מיוצג על-ידי עורך-דין ואינו יודע לכלכל ענייני הדיוניים, והשופט חושד שמעלימים מעיניו ראיות העשויות להועיל לנאשם, כי אז יש גורסים שלא רק רשות אלא חובה היא בידי השופט לקרוא לעדים ולהביא לידי גילוי האמת לאמיתה" (ע"פ 21/72 **מרדכי צייגר נ' מדינת ישראל** (4.2.1973)). למען הסר ספק, אני מביא ציטוט זה רק כדי להדגיש את הצורך להגן באופן מיוחד על נאשם המייצג את עצמו ולא, חלילה, כביטוי לחשד כלשהו נגד התביעה).

7. על האמור לעיל יש להוסיף כי אינני משוכנע שהסוגיה של החזרת עד תביעה לדוכן העדים להשלמת החקירה הנגדית מחייבת שימוש בסעיף 167 לחסד"פ כטענת באי כוח הצדדים. דומני כי בנסיבות המיוחדות שבפניי, ניתן לשאוב סמכות זו מהוראות סעיף 174 לחסד"פ הקובע ש"עד נחקר תחילה בידי בעל הדין שביקש את שמיעת עדותו; אחריו רשאי בעל הדין שכנגד לחקור את העד חקירה שכנגד, ואחריו רשאי בעל הדין שביקש את שמיעת העד לחזור ולחקרו חקירה חוזרת; בית המשפט רשאי להרשות לבעל הדין להציג לעד שאלה נוספת גם בתום חקירתו כאמור". סעיף זה מאפשר לבית המשפט להתיר לבעל דין לשאול שאלות נוספות לאחר סיום חקירתו את העד, ונראה הולם יותר את בקשת ההגנה מאשר סעיף 167, שעניינו לכאורה מסירת עדות רחבה יותר מאשר השלמת חקירה נגדית בלבד. במקרה שבפניי הנאשם (באופן מובהק) לא מיצה את זכותו לחקירה נגדית של עדי התביעה, ולכן מיד לאחר שהייתה אמורה לבוא אותה חקירה נגדית הוריתי למנות לו סניגורית, ולכן אני גם מתיר לסניגורית לשאול שאלות נוספות כחקירה נגדית של שני העדים בהתאם להבנתה המקצועית. כמובן, הסניגורית מתבקשת לשקול אם יש צורך בזימון של שני עדי התביעה או די בזימון אחד מהם.

8. אם הייתי סבור כי הן סעיף 167 והן סעיף 174 לחסד"פ אינם מסדירים את הסוגיה הרלוונטית, הרי מן הנימוקים שפירטתי לעיל הייתי מחליט לזמן את שני העדים להשלמת חקירתם הנגדית מכוחו של סעיף 3 לחסד"פ הקובע ש"בכל ענין של סדר הדין שאין עליו הוראה בחיקוק, ינהג בית המשפט בדרך הנראית לו טובה ביותר לעשיית צדק".

9. לסיום ראו גם ההחלטה בת"פ (מחוזי תל אביב) 40098/03 **מדינת ישראל נ' מאיר חסון** (4.11.2004), שבה נקבע מראש כי הסניגורים יוכלו לזמן לחקירה נוספת עדים אם יתעורר בכך צורך, ולהחלטת בת"פ (מחוזי חיפה) 418/02 **מדינת ישראל נ' אברוטין יורי** (28.12.2003) על זימון עד לחקירה נגדית נוספת של ההגנה (שם אחרי שהועברה להגנה ראיה נוספת).

10. לנוכח האמור לעיל, אם לא תודיע לו הסניגורית אחרת, יזמן התובע את שני עדי לישיבה הקבועה לשמיעת הוכחות ב-14.7.2022. התובע יודיע לעדים שהם מוזמנים להשלמת חקירה נגדית על ידי סניגוריתו של הנאשם, ויסביר להם

שהואיל והם נמצאים באמצע חקירה נגדית אין הם יכולים לשוחח איתו לגוף עדויותיהם.

המזכירות תשלח החלטה זו לצדדים.

ניתנה היום, 29 באפריל 2022, בהעדר הצדדים.

[1] ראו גם למשל ב"ש (מחוזי נצרת) 208/08 **מדינת ישראל נ' דוד חמו** (11.2.2008).